چگونه توانستم فرهنگ مطالعه صحیح و موثر را در دانش آموزان نهادینه سازم؟

الناز رحمانی

کارشناسی ارشد زیست شناسی دبیرستان حجاب نرجه

چکیده

اینجانب الناز رحمانی در این تحقیق تلاش کرده ام تا با بررسی علل و عوامل ضعف دانش آموزان کلاسم در زمینه مطالعه موثر و مفید پرداخته و به بهبود آن بپردازم. برای موفقیت در آزمون‌های مختلف مدرسه و دانشگاه و... خوب است که بهترین روش های مطالعه را بیاموزید اما این روش‌ها فقط زمانی کاربرد دارند که در حین یادگیری تمرکز کافی داشته باشید. افزایش تمرکز در مطالعه برای یادگیری، درک مطلب و به‌خاطر سپردن آن لازم است. اما با توجه به عوامل حواس‌پرتی زیادی که در اطراف ما وجود دارند متمرکز ماندن کار آسانی نیست .با شروع سال تحصیلی و گذشت چند هفته ، متوجه شدم که دانش آموزان کلاس، انگیزه و مهارت کافی در زمینه انجام مطالعه و کتابخوانی را ندارند. به همین سبب درپی کشف دلایل آن برآمدم و با مطالعه و تحقیق توانستم به برخی عوامل و دلایل دست یابم. به نظر می رسید که مهمترین عوامل این مساله، فرهنگ حاکم بر خانواده ها و شیوه و روشهای تدریس معلمان و به عبارتی بهتر، نگاه معلمان و اولیا به مطالعه و کتابخوانی دانش آموزان بود. ضعف دانش آموزان در زمینه پژوهش و مطالعه و مهارتهای آن مربوط به یک یا چند دانش آموز نمی شد و محدود و جزئی نیز نبود؛ به همین سبب دقت و مطالعه بیشتری را طلب می کرد. برای اینکه به نتیجه قابل قبولی دست یابم علاوه بر کتابهایی در زمینه پژوهش و مطالعه و ... نیازمند مطالعه کتب درسی و اشراف کامل به اهداف و روشهای تدریس آن داشتم. علاوه بر آن، همکاری اولیای دانش آموزان در رسیدن به اهداف، بسیار موثر و مهم بود. همچنین باید علاوه بر آموزش روشهای تحقیق و مطالعه، تلاش می کردم تا با ایجاد تمرکز و انگیزه در دانش آموزان ، درونا و قلبا آنها را به سمت و سویی که در نظر داشتم سوق می دادم. برای این کار به یک برنامه ریزی دقیق و به قولی جامع و مانع نیاز داشتم. از اوایل مهر طرح کافه کتاب رو توی کلاسم اجرا کردم بچه ها خیلی علاقمند به خوندن کتاب شدند، در برنامه هایی که تدوین کردم به گونه ای برنامه ریزی کردم که فعالیتهای تدوین شده در راستا و مکمل دروس دیگر باشد.با انجام این فعالیت ها و پس چند ماه ، بیشتر دانش آموزان به اهدافی که از پیش تعیین شده بودند رسیدند و با انگیزه و رعایت اصول و قواعد به تحقیق، مطالعه و ... می پرداختند. علاقه به خرید کتاب و کتابخوانی رو به فزونی نهاد. در بحث و نقد گروهی، استدلال و منطق را در حد خود رعایت می کردند .

کلمات کلیدی: کتابخوانی، فرهنگ مطالعه، بانک لغات،کافه کتاب

مقدمه

اجرای طرح کافه کتاب در کلاس می‌تواند یک تجربه آموزشی نوآورانه و جذاب برای دانش‌آموزان باشد. در این طرح، کلاس به یک کافه کتاب تبدیل می‌شود و دانش‌آموزان می‌توانند در یک محیط دوستانه و آرام، کتاب‌های مورد علاقه خود را بخوانند و در مورد آنها بحث کنند. در زیر، مراحل اجرای این طرح را توضیح می‌دهم:

مرحله اول: آماده‌سازی

- انتخاب کتاب‌ها: کتاب‌های متنوعی را انتخاب کنید که با سنین و علایق دانش‌آموزان مطابقت داشته باشد.

- طراحی فضا: کلاس را به یک کافه کتاب تبدیل کنید. میزها و صندلی‌ها را به گونه‌ای چیدمان کنید که دانش‌آموزان بتوانند به راحتی با هم صحبت کنند.

- تهیه لوازم: لوازم ضروری مانند قهوه، چای، و شیرینی‌ها را فراهم کنید تا محیط کافه کتاب را شبیه‌سازی کنید.

مرحله دوم: معرفی طرح

- به دانش‌آموزان توضیح دهید که هدف از این طرح چیست و چگونه می‌توانند از آن بهره ببرند.

- قوانین کافه کتاب را دهید، مانند احترام به نظرات دیگران، گوش دادن فعالانه، و بحث محترمانه.

مرحله سوم: انتخاب کتاب و خواندن

- به هر دانش‌آموز اجازه دهید کتاب مورد علاقه خود را انتخاب کند.

- زمان کافی برای خواندن کتاب در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید. این می‌تواند در طول کلاس یا به عنوان یک تکلیف خانگی باشد.

مرحله چهارم: بحث و تبادل نظر

- پس از خواندن کتاب، دانش‌آموزان را به بحث و تبادل نظر در مورد کتاب دعوت کنید.

- از آنها بپرسید که کتاب را چگونه یافتند، چه بخش‌هایی از کتاب برایشان جذاب بود، و چه درس‌هایی از آن گرفتند.

مرحله پنجم: ارزیابی و بازخورد

- از دانش‌آموزان بخواهید که در مورد تجربه خود در کافه کتاب بنویسند یا به صورت شفاهی بازخورد دهند.

- این بازخورد را برای بهبود و توسعه طرح کافه کتاب در آینده استفاده کنید.

۳چگونه توانستم فرهنگ مطالعه صحیح و موثر را در دانش آموزان نهادینه سازم؟

فایده‌های طرح کافه کتاب:

- افزایش علاقه به خواندن

- توسعه مهارت‌های بحث و تبادل نظر

- بهبود روابط بین دانش‌آموزان

- افزایش خلاقیت و تفکر انتقادی

با اجرای طرح کافه کتاب در کلاس، می‌توانید یک محیط آموزشی پویا و جذاب ایجاد کنید که دانش‌آموزان را به خواندن و بحث در مورد کتاب‌های مختلف تشویق کند.

برخی صاحبنظران برآنند که آموزش و پرورش به جای انبار کردن معلومات در ذهن دانش آموزان، شایسته است به تقویت حس کنجکاوی و پرسشگری آن ها بپردازد و افرادی خلاق و پژوهشگر تربیت نماید و این روش، بسی زیباتر خواهد بود. معیار تعلیم و تربیت باید فراتر از حافظه محوری و انباشتن حافظه دانش آموزان باشد و البته با تغییراتی که مطابق سند تحول بنیادین در کتب درسی اتفاق می افتد،آموزش و پرورش به سمت پرورش افرادی کنجکاو و پژوهشگر که موجب استقلال و سربلندی کشورمان خواهد شد در حرکت است. روشن است که رسیدن به اهداف بزرگ، نیازمند افکار و همّت های بزرگتری است و به بیانی بهتر و روشن تر تا یک فرد یا سیستم، یادگیرنده و پژوهنده نباشد سخت و البته ناممکن است بتواند به سرمنزل اهداف و مقاصد بزرگ و متعالی دست یابد.به هرحال، باید تلاش کرد هرلحظه و در هر دوره ای به مجهولات و پرسش های دانش آموزان افزود و چنان طرحی انداخت که دانش آموزان در هیچ مرحله ای خود را از تحصیل و مطالعه فارغ نبینند و آن را بگویند که دانشمند بزرگ ایران، ابن سینا می گفت که: « تا بدانجا رسید دانش من / تا بدانم همی که نادانم». باید دانش آموزان را از همان ابتدا تشنه گردانیم تا خود در پی حقیقت قدم بردارند و رنج کشف حقایق و کسب معارفدر کام آنها، چونان شهدی گوارا باشد. ژان پیاژه معتقد است: «هرگاه چیزی را به کودک آموزش دهیم مانع می شویم تا خود کودک شخصاً آن را کشف و اختراع کند.«(ژان پیاژه؛ ص۱۳۷). بنابراین، باید در ذهن دانش آموزان مساله و پرسش ایجاد کرد و با ایجاد انگیزه و رغبت در وجودشان، باعث حرکت و پویایی آنها به سمت رسیدن به روشنایی علم و معرفت شد.خداوند متعال در وجود تمام انسان ها میل و انگیزه کمال جویی را قرار داده است و رسیدن به کمال میسر نخواهد بود جز با کسب معرفت و دانش و این مهم نیز دست نخواهد داد مگر با تلاش، همت و تحمل سختی ها. بزرگان علم و فلسفه بر این نکته تاکید دارند که عظمت علم و دانش هر انسانی به اندازه مجهولاتی است که طرح می کند و نه معلوماتی که حفظ می کند(کریمی؛ص۸۰). با تربیت صحیح ، افراد به جایی می رسند که در تمام پدیده ها و حوادث هستی با نگاهی توحیدی ، تامل و تدبر می کنند و در این صورت است که علم به معنای واقعی آن نور و چراغ راهنمای بشر برای رسیدن به حق تعالی می شود.

یکی از راه های رسیدن به این هدف، کاربست روشهای مناسب در فرایند یاددهی-یادگیری است. البته منظور از روشهای مناسب، استفاده از روشهای نوین غربی نیست. محققان بزرگی چون علامه امینی(ره)، علامه طباطبایی(ره)، شهید مطهری(ره) و... در محیطهای ساده اما سرشار از نور معرفت به درجاتی رسیدند که تا ابد در آسمان علم و ادب پایدار خواهند ماند. از طرف دیگر، گستردگی و

پیشرفت لجام گسیخته علم و فناوری در عصر حاضر به اندازه ای است که معلم و استاد نمی تواند همه آن را در چارچوب کلاس به طالبانش منتقل نماید. بنابراین، دانش آموز خود باید در جستجوی علم و کسب معرفت باشد.

نکته مهم دیگر، این است که مطالعه و کتابخوانی اساس و پایه پیشرفت و تحول در عرصه های گوناگون یک ملت و کشور است و مقام معظم رهبری(مد ظله العالی) بارها به این امر خطیر و مهم تاکید کرده اند.

*مرحله اول:

الف)برخورد با مساله:

الف-۱)مساله تحقیق: ضعف انگیزه و نبود مهارتهای لازم در دانش آموزان برای مطالعه موثر و مفید در زمینه دروس مختلف.

الف-۲)عنوان اقدام پژوهی :

چگونه توانستم با اجرای طرح کافه کتاب در کلاس نهم مدرسه بنت الهدی در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ فرهنگ مطالعه صحیح و موثر را در دانش آموزانم نهادینه سازم؟

الف-۳)توضیح کلی درمورد مساله:

این مساله، قبل از شروع سال تحصیلی در ذهنم شکل گرفته بود که آیا دانش آموزان می توانند در این امر مهم کامیابی و موفقیت داشته باشند؟ پاسخ به این مساله بسی دشوار بود و نیازمند گذشت زمان و البته با مرور دانش آموزان می شد به پاسخی مبهم دست یافت.

نکته ای که در اینجا اشاره به آن ضروری است در خصوص واژه « مطالعه مفید و موثر » است. منظور و مقصود از مطالعه و کتابخوانی ، آن نیست که دانش آموز دست به تحقیقات گسترده و عالمانه آنچنان که در سطوح بالاتر معمول است دست بزند. هدف ما از این مطالعه و کتابخوانی ، انجام تحقیقات ساده و خلاصه نویسی کتاب و داستان، مشاهده و مصاحبه و نوشتن تحقیق براساس آن ها ، نوشتن نمایشنامه و توانایی اجرای آن، توانایی رسم نمودار و جدول در ارتباط با موضوع تحقیق، انجام تحقیق براساس پرسش نامه و تحلیل ساده نتایج براساس یافته ها و ارائه به صورت نوشته، رعایت شرایط مصاحبه، مشاهده، داستان نویسی،گزارش نویسی و تحقیق براساس پرسش نامه و... است. بازهم تکرار و تاکید این نکته را ضروری می دانم که تنها صورت ساده ای از آنچه در اینجا بیان شد مد نظر ما بوده است. به طور خلاصه، منظور ما ، آموزش مطالعه و کتابخوانی در مدرسه است.

قبل از اینکه در این زمینه شروع به تحقیق نمایم به سبب نوشتن پایان نامه و مقاله و تحقیق در زمینه ادبیات و مسایل مذهبی اطلاعاتی در زمینه انواع تحقیق و مراحل انجام آنها داشتم؛ ولی به سبب اهمیت و حساسیت موضوع و پیچیدگی آن،برآن شدم با مطالعه بیشتر در این زمینه بر دانسته های خود بیفزایم.. باید علاوه بر احاطه بر روش های تحقیق و مطالعه، به ویژگی های دانش آموزان در این سن نیز تسلط و آگاهی کامل داشت تا مبادا در مسیر آموزش و تربیت، دچار خسرانی شویم که جبرانی جز تاسف نداشته باشد. به همبن سبب در این زمینه نیز مطالعاتی کردم.

الف-٤)چگونگی تشخیص مساله:

۵چگونه توانستم فرهنگ مطالعه صحیح و موثر را در دانش آموزان نهادینه سازم؟

پس از شروع سال تحصیلی و تدریس درسها از دانش آموزان خواستم تا به عنوان تکلیف بافاصله در مورد موضوعات تدریس شده تحقیق کنند. ولی پس از یک هفته آنچه تحویل دادند نوشته هایی پراکنده، نامرتب و نا مفهومی بود که از طریق بزرگترها و با با رجوع به کافی نت ها تهیه و کپی کرده بودند. مهمتر از آن اینکه وقتی از آن ها خواستم تا خلاصه ای از آنچه را که نوشته اند بازگو نمایند عجز و ناتوانی در چهره هاشان نمایان شد. این مساله در شرایطی بود که بارها به اهمیت کارشان تاکید می کردم و راهنمایی های لازم را به کار می بستم.

علاوه بر آن هنگامی که با همکاری دبیر در درس هنر دانش آموزان را برای ارتباط با طبیعت به بیرون از مدرسه بردیم متوجه شدم که دانش آموزان علاوه بر انگیزه کافی، در زمینه مهارتهای مشاهده و نگاه موشکافانه و کنجکاوانه نیز ضعف شدید دارند. و موارد زیاد دیگری که در حین تدریس با آن ها مواجه شدم. بنابراین، مساله ای که قبل از این به عنوان یک فرضیه، ذهنم را مشغول کرده بود به طور شفاف تری نمایان شد و مرا بر آن داشت تا آن را پی گیری نمایم.

به تدریج به این نتیجه رسیدم که انجام تکلیف، آزمایش و ... از روی عادت و صرفاً برای رفع تکلیف است بدون اینکه به یادگیری و رشد فکری دانش آموزان منجر شود. بنابر این، انجام این فعالیت ها نه تنها سودی برای دانش آموزان و معلم نداشت بلکه موجب سردرگمی و از دست دادن زمان می شد و از طرفی دیگر نمی شد با این بهانه ها از انجام آنها طفره رفت. با تفکر و بررسی اولیه در این زمینه به این نتیجه رسیدم که ایجاد انگیزه در دانش آموزان می تواند راهگشا باشد. با اقداماتی که در این زمینه به کاربستم متوجه شدم آبشخور اصلی و اساسی این مشکل جایی دیگر است و آن، ندیدن آموزش چگونگی مطالعه و کتابخوانی و اهمیت و جایگاه آن در زندگی و تحصیلات و بالطبع، نداشتن مهارت در زمینه های مورد اشاره است.

الف-۵)انگیزه ی تحقیق:

در بین دانش آموزان، هستند کسانی که استعداد بسیار بالایی در زمینه مطالعه و کتابخوانی دارند و از طرفی دیگر آموزش و پرورش مخصوصاً در عصر حاضر بدون تحقیق و پژوهش ارزش و اعتباری ندارد. بنده، علاقه بسیار زیادی به مساله تحقیق و پژوهش دارم و تمام تلاش خود را در زمینه آموزش روشهای تحقیق و پژوهش و مطالعه به کار می بندم تا دانش آموزانی با اندیشه بزرگ و بینش و نگرشی عالی تربیت نمایم. از مشاهده چنین دانش آموزانی لذت می برم و احساس خوشایند و خرسندی در وجودم شکل می گیرد. ما در برابر دانش آموزان و خانواده آنها نیز مسئولیت و تعهد عظیمی داریم و همت و تلاش در این راه تا جایی که باید و شاید، بر منِ معلم واجباست. فراتر و مهمتر از همه این موارد تعهد و وظیفه ای است که نسبت به استقلال و آزادی کشورمان داریم و این مهم به ثمر نخواهد نشست جز با تربیت و پرورش انسانهای با ایمان و اهل پژوهش و مطالعه.

٦- الف)اهداف تحقیق:

اهدافی این تحقیق را به طور خلاصه می توان در سه سطح به شرح زیر بیان کرد:

الف)اولیه: تقویت انگیزه و مهارتها و روشهای مطالعه مفید و موثر و تحقیق در سطح ساده.

ب)میانی: پیشرفت در دروس و انجام هرچه بهتر فعالیتها و تکالیف و افزایش آگاهی و علم دانش آموزان در مسایل مختلف و مرتبط با کتابهای درسی. پرورش انسانهای فکور و اهل تحقیق و دارای تفکر انتقادی مطلوب و مناسب کشور و افزایش سطح آگاهی و فرهنگ مطالعه در جامعه.

پ)نهایی:پیشرفت و خودکفایی فرهنگی، اقتصادی و صنعتی کشور و زمینه سازی برای تولید ملی و رسیدن به قله های علمی جهان و در نهایت حفظ و صیانت از استقلال ، آزادی ، جمهوری اسلامی.

هدف اصلی :

نهادینه کردن فرهنگ مطالعه صحیح و موثر را در دانش آموزانمان

اهداف جزئی :

بررسی علل بی علاقگی دانش آموزان به مطالعه

پیدا کردن روش هایی برای علاقمند کردن به مطالعه موثر و مفید

مقایسه با شاخص :

در مقایسه با شاخص دانش آموز کلاس باید به مطالعه مفید و موثر علاقمند و فرهنگ مطالعه در آنها نهادینه گردد .

ب)بیان مساله:

ب-۱)توصیف وضعیت موجود

دانش آموزان آموخته بودند که تکلیف یعنی نوشتن یک برگ جملات پراکنده و اندکی مرتبط در مورد یک موضوع و آن هم در بیشتر مواقع توسط اولیا و سایر اطرافیان. دانش آموزان در روزهای نخست از تکالیف خارج از کلاسی استقبال می کردند و به نظر می رسید آن را وسیله آسانی برای اخذ نمره و جلب رضایت معلم می دانستند بدون اینکه تلاش و زحمتی برای آن متحمل شده باشند؛ البته این استقبال می توانست یک نقطه قوتی برای من باشد. در انجام آزمایش بی رغبت و بی انگیزه بودند و زودتر خسته می شدند. در فرایند آزمایش هیچ گونه کنجکاوی و دقت موشکافانه دیده نمی شد و برای بیشتر دانش آموزان جنبه تفریح و سرگرمی محض داشت. دانش آموزان نمی توانستند یک تحقیق ساده را با برنامه ریزی و به صورت منظم انجام دهند. از طرفی دیگر اولیا نیز رغبت و اقدامی برای بهبود وضعیت فرزندانشان نداشتند و اصلاً از این مساله و مشکل یا اطلاعی نداشتند و یا آن را جدی و درخور توجه تلقی نمی کردند. به طور خلاصه می توان گفت که دانش آموزان آموزش کافی در زمینه زوشهای مطالعه و پژوهش ندیده بودند و در نتیجه، انگیزه ای نیز در این زمینه وجود نداشت. همچنین، اولیا دانش آموزان به سبب نداشتن آگاهی های لازم در این زمینه، درصدد پیگیری و کمک به فرزندانشان نبودند.

ب-۲)اهمیت و ضرورت تحقیق:

این مساله شاید در وحله نخست، چندان مهم و اساسی تلقی نشود اما وقتی با اندکی آینده نگری، موضوع را مورد مطالعه و بررسی قرار دهیم خواهیم دانست که این مساله بزرگترین معضل و تلاش در رفع و برطرف کردن آن از ضرورت ها می تواند باشد. زیرا دانش

آموزی که روش مطالعه و کتابخوانی را در پایه های پایین تر نیاموخته و با انگیزه و رغبت به این مساله نپرداخته باشد ، در مراحل بالاتر تحصیلی دچار مشکل خواهد شد. رشد و پیشرفت دانش آموزان در زمینه تحقیق و مطالعه، رابطه مستقیمی با رشد و پیشرفت اقتصادی، سیاسی و علمی ... دارد و بر هر کسی آشکار است که پیشرفت در این زمینه از شرایط لازم برای استقلال و خودکفایی یک ملت است. این مساله، همیشه و به ویژه در شرایط فعلی که نیازمند پیشرفت و خودکفایی همه جانبه هستیم بیش از پیش محسوس و ضروری است. ضمن ارزشمندی روش های مستقیم در بیان اطلاعات و واقعیت ها که درصد بالایی با نظریه های رفتارگرا سازگاری دارند(آقازاده؛ص۴۰) باید اذعان کرد که این نوع نگرش به آموزش و پرورش نمی تواند کافی و وافی باشد. دانش آموزان باید خود به پردازش اطلاعات بپردازند، تحلیل و حل مساله کنند، تفکر و ژرف نگری کنند، به کاوشگری، آزمایش، کشف، کار میدانی، کارورزی و بحث و گفت و گو بپردازند و به ساخت معنا منتهی شود(آقازاده؛ص۴۲-۵۳). دانش آموزان باید خود به تولید علم و دانش بپردازند و سازنده ی علم باشند و این امر مستلزم داشتن روحیه و انگیزه پژوهش و مطالعه و نگاه موشکافانه است . میل به کسب معرفت و کشف حقایق در سرشت همه انسانها به ودیعت نهاده شده و البته، باید این جنبه از وجودی انسان، تقویت و شکوفا شود. و نکته ای که بیان آن الزامی است این که انجام فرمالیته و صوری فعایتها توسط دانش آموزان و بی دقتی معلم در بررسی فعالیت ها دانش آموزان را به این سمت و نگرش رهنمون می شود که در مدرسه و در کلاس درس جدّیت و تازگی قابل ملاحظه ای وجود ندارد و هدف، گذراندن اوقات و پایان بردن هفته ها، ماه ها و سال تحصیلی است.

پ)شواهد۱(دلایل، مدارک و شواهد و... در خصوص وضعیت موجود)

به مدت چهار هفته برنامه هایی که مربوط به مطالعه و کتابخوانی بود را زیر نظر گرفتم و مشاهدات خود را یادداشت کردم تا بتوانم درصدد حل و رفع آن ها برآیم. دانش آموزان در انجام تحقیقات، نوشتن نمایشنامه و ارائه آن در قالب نمایش، مطالعه و خلاصه نویسی، که نیازمند تفکر و استدلال بود دچار مشکل بودند و این روند علی رغم تلاشهایی که برای بهبود وضعیت انجام می دادم، تغییر محسوسی نداشت. از نظر شکل ظاهری نیز آشفتگی و نازیبایی در ساختار نوشته های آنها وجود داشت. این امر برای دانش آموزانیک مساله است و جای تامّل دارد.

مرحله دوم: ایجاد تغییر

الف)گردآوری اطلاعات((جهت ارائه راه حل)

برای حل اساسی این مشکل و یا به عبارتی بهتر مساله، اقدام به جمع آوری اطلاعات و تحقیق کردم. برای این کار به بررسی علل و عوامل ایجاد این مشکلات پرداختم تا به هنگام جمع آوری اطلاعات ، چراغ راهنمایی در مسیر پژوهش باشد و در انتخاب راه حل یا راه حل های بهتر موثر و مفید واقع شوند. اولین اقدامی که انجام دادم این بود که شروع به برقراری ارتباط صمیمی با دانش آموزان کردم. درکنار این اقدام به مطالعه منابعی در زمینه روش های پژوهش و مطالعه پرداختم. در ارتباطی که با دانش آموزان در زنگهای تفریح و اوقات فراغت برقرار می کردم و به صورت غیرمستقیم سوالاتی از آنها می پرسیدم ، به این نتیجه رسیدم که دانش آموزان در پایه های قبلی آموزش لازم و کافی در این زمینه ندیده اند و در زمینه برنامه های پژوهشی و مطالعه، اهمیت و اقدامات بایسته ای وجود نداشته است. البته باید گفت که این سخن، مطلق نبوده و هدف، کاستن از ارزش معلمان عزیز دیگر نیست، بلکه سخن در آموزش کافی و وافی در این زمینه است. همچنین، نبود امکانات و شرایط مناسب و کافی نیز در این زمینه تاثیر قابل ملاحظه ای

داشته است. از طرفی دیگر، اولیای دانش آموزان از نظر تحصیلات در سطح پایینی قرار دارند و همین مساله به عنوان یک عامل اساسی در تشدید این مساله بوده است. دانش آموزان نیز در سخنانشان به این مساله اشاره می کردند.

همچنین در خصوص داشتن رایانه و اینترنت در منزل، وضعیت خانواده ها از لحاظ داشتن اینترنت و رایانه زیاد مناسب نبود.

در مشاهدات و مطالعاتی که داشتم متوجه شدم که دانش آموزان تمرکز و انگیزه کافی در زمینه مطالعه و کتابخوانی نداشتند. علاوه بر مشاهده و مصاحبه با دانش آموزان، جلساتی نیز با معلمان با تجربه برقرار کردم. این جلسات به صورت رسمی نبود بلکه در زنگهای تفریح و یا در اداره و سرویس ایاب و ذهاب معلمان ، مساله را مطرح می کردم. برخی معلمان نظرات قابل ملاحظه ای را عنوان می کردند و البته بودند کسانی که این موضوع را امری طبیعی تلقی می نمودند. همچنین، با مدیر مدرسه نیز به سبب تجربه و آگاهی گسترده اش مشورت کردم .

ب)تجزیه، تحلیل و تفسیر اطلاعات جمع آوری شده

اطلاعات جمع آوری شده را که به صورت مجزا و با ذکر جزئیات بود در فرصت مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار دادم. پس از بررسی ، مساله را در سه بخش و محور زیر تقسیم بندی کردم.

۱- عدم آموزش و آگاهی های لازم در زمینه مطالعه و پژوهش

۲- نداشتن انگیزه و رغبت برای تحقیق و پژوهش و مطالعه

۳- نداشتن تمرکز

در منابعی که مورد مطالعه قرار دادم به سستی جایگاه آموزش و اهمیت دادن به مساله پژوهش و مطالعه به صورت روشمند و برنامه ریزی شده تاکید شده بود. دانش آموزان در ضمن خاطرات خود از بی توجهی به تکالیف و برنامه های پژوهشی اشاره می کردند و انجام آنها را صرفاً برای رفع تکلیف می دانستند. معلمانی که با آنها در این زمینه مشورت و گفت و گو می کردم به نبود امکانات ، آموزش های کافی برای معلمان و نداشتن انگیزه در معلمان و... اشاره می کردند. معلمان و دانش آموزان به نداشتن مکان مناسب برای انجام آزمایش اشاره می کردند. نداشتن آگاهی و آموزش کافی برای دانش آموزان، سبب شده بود تا هیچ گونه انگیزه و رغبتی برای آنها جهت انجام آزمایش، نمایش، مطالعه ، پژوهش و ... نباشد. بنابراین، یکی دیگر از مشکلات که باید مورد توجه قرار می گرفت مساله انگیزش و رغبت بود. نکته مهم دیگری که در ضمن بررسی شواهد و مدارک به دست آمد مساله تمرکز در دانش آموزان بود. البته دلیل آن نیز این بود که دانش آموزان قلباً و درونا برای انجام کاری مشتاق نبودند و به نظر می رسید با آموزش های کافی و لازم و ایجاد انگیزه ، این مشکل برطرف شود.

در کل، آنچه از مطالعه و مشاهده به دست آمد این بود که دانش آموزان با مطالعه و روش خلاصه نویسی و مصاحبه و روش های آن آشنایی ندارند؛ در زمینه کتابخوانی و مطالعه، آموزش لازم را ندیده و آن را عملاً تجربه نکرده اند؛ روش های تدریس نوین که در آن بتوان دانش آموزان را فعال و فکور بار آورد کاربرد اندکی داشته است؛ در مدارس، امکاناتی چون آزمایشگاه و کتابخانه وجود نداشته

است ؛ والدین در تشویق و ترغیب دانش آموزان به پژوهش و مطالعه و آماده کردن شرایط نقش قابل قبولی نداشته اند؛ در سطح مدرسه، مسابقات کتابخوانی و برنامه هایی که در دانش آموزان رغبت و انگیزه ایجاد نماید برگزار نشده است؛ بازدیدهای علمی در مدارس بسیار کم رنگ بوده است و... .

یکی از نکات مهمی که در مطالعات در این زمینه متوجه آن شدم قدرت فوق العاده انگیزه بود. به همین سبب تلاش کردم تا در برنامه و راهکارها به این مهم توجه ویژه ای داشته باشم. البته باید گفت که بنده نمی توانستم در دانش آموزان ایجاد انگیزه کنم بلکه تنها می توانستم آنها را ترغیب کنم و فکر آنها را تغییر یا اصلاح نمایم و به این ترتیب، بستر را برای ایجاد و تقویت انگیزه آماده و مهیا سازم. انگیزش موجب برانگیختن عمل و در نهایت ، موجب تغییر در زندگی افراد بشری می شود. بنابراین ، انگیزش درونی، مربوط به نگرش افراد است. انگیزش به دو دسته تقسیم می شود: بیرونی و درونی. انگیزش بیرونی مثل ترس، تایید اجتماعی، شهرت، انعام و... مقطعی و ناپایدارند و هرچند در کوتاه مدت جواب می دهد و موجب تسریع در انجام فعالیتها می شود، موجب ایجاد استرس و ترس و از بین رفتن خلاقیت می شود. بنابراین، ضرورت و اولویت را در به کارگیری انگیزشهای درونی دیدم. به همین سبب، انگشت بر عناصری چون غرور، ایمان، مسئولیت و تعهد، حس پیشرفت و موفقیت و ... نهادم.

نکته مهم دیگر ، تمرکز است. تمرکز به دو صورت ارادی و غیرارادی وجود دارد. تمرکز غیر ارادی زمانی است که فرد درونا و قبلاً مشتاق انجام کاری یا حل مساله ای است. اما تمرکز ارادی زمانی است که فرد در انجام کار یا حل مساله ای با افکار مزاحم و اخلال گر روبه رو می شود و برای اینکه به موفقیت دست یابد تلاش می کند تا بر آن کار و یا مساله متمرکز شود. نداشتن تمرکز دلایلی دارد که از جمله آنها: مجبور بودن برای انجام کاری که تمایل درونی برای انجام آن نیست؛ فشارهای روانی و استرس و ترس است. نسبت مستقیمی بین اهمیت نتیجه عمل و میزان تمرکز فکری فرد بر آن عمل وجود دارد. تمرکز در انسان آثار و نتایجی دارد که برخی از آن ها عبارتند از: قدرت محاسبه و استدلال قوی، آمادگی ذهنی، تسلط بر احساسات و هیجانات، آرامش، استفاده بهینه از زمان و وقت و ... . علاقه مندی و احتیاجات ارتباط تنگاتنگی با تمرکز فکری دارد. فردی که به کاری علاقه مند است یا به آن احتیاج و نیاز دارد تمرکز و دقت بیشتری دارد. یکی از راه های ایجاد تمرکز در دانش آموزان بی میل به مطالعه، تعیین جایزه از طرف معلمان و والدین است.تمرکز فکر با قدرت یادگیری ارتباط مستقیمی دارد.بنابراین، در انتخاب راه حل ها باید به این مساله نیز توجه شود.

پ)انتخاب راه حل ها

با توجه به اطلاعات به دست آمده تصمیم گرفتم راه حل ها و روشهایی را انتخاب کنم. یعنی راهکارهایی که برگزیده ام براساس سه محوری است که در قسمت «تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده» عنوان شده است. همچنین با توجه به تحقیقات و مطالعاتی که داشتم به این نتیجه رسیدم که در مقطع متوسطه اول، اولیا و معلمان نقش به سزایی در تقویت انگیزه و مهارت پژوهش و مطالعه دارند. باید بگویم که برخی راهکارها و روشها را از منابع مکتوب و یا از میان پیشنهادات همکاران محترم اتخاذ کرده ام:

۱- آموزش و آگاه سازی والدین درخصوص ارزش و اهمیت مطالعه و کتابخوانی و لزوم حمایت و تشویق فرزندان در منزل(×)

۲- فراهم کردن فضای مناسب برای مطالعه در مدرسه

۳- آموزش روش های مطالعه و پژوهش به زبان ساده برای دانش آموزان(×)

۴- اختصاص بخشی از نمره درس به کتابخوانی(×)

۵- استفاده از روشهای نوین و فعال در تدریس (مثل کاوشگری، پژوهش محور، کنفرانس و...)(×)

۶- برگزاری مسابقات کتابخوانی

۷- برگزاری مسابقات خلاصه نویسی در کلاس(×)

۸- استفاده از تشویق های مکمل در مدرسه با همکاری مدیر مدرسه و والدین محترم(×)

۹- دعوت از پژوهشگران و افراد موفق برای سخنرانی در کلاس و بیان راه های رسیدن به موفقیت

۱۰- پخش فیلم هایی در خصوص زندگی شخصیتهای برجسته پژوهش و مطالعه در زمینه های علمی و دینی و... که شامل راه های رسیدن به مدارج عالی باشد(×)

۱۱- برگزاری جلسات کتابخوانی و معرفی کتاب در سطح کلاس و در صورت ممکن در مدرسه(×)

۱۲- معرفی کتاب جذاب و مناسب توسط معلم و دانش آموزان در هر هفته یا دو هفته(×)

۱۳- تشویق دانش آموزان جهت عضویت در کتابخانه شهر(×)

۱۴- انجام تحقیق ساده در زمینه شرح حال شهیدان، دانشمندان و شاعران ایران(×)

۱۵- خواندن روزنامه مناسب ، یک ساعت در هفته(×)

۱۶- تهیه کارت شناسایی پژوهش برای دانش آموزان از سوی مدرسه

۱۷-ایجاد کتابخانه مناسب برای دانش آموزان و انتخاب مسئول از بین دانش آموزان برای اداره آن

۱۸- استفاده از روش بازدید علمی در تدریس برخی دروس مثل علوم، هنر و ... .

۱۹- آموزش روشهای نمایش خلاق و تشویق دانش آموزان جهت شرکت در نمایش نامه نویسی و اجرای نمایش(×)

از راه کارها و روش های فوق، چند مورد نیازمند امکانات و بودجه بودند و برخی نیز، زمان و فرصت طولانی را طلب می کردند؛بنابراین،پس از مشورت مدیر مدرسه و همکاران، مجبور شدم مواردی را حذف نمایم. مواردی که در برابر آنها علامت (×) وجود دارد برای اجرا انتخاب شدند.

ت)اعتباربخشی راه حل ها

برای اینکه از بین روشها و راهکارهای مختلف، روشهایی را انتخاب کنیم که مناسب و مفید واقع شوند نمونه هایی عملی را از منابع مختلف مورد مطالعه قرار دادم. باید گفت که هرچند محققان در تحقیقات خود روشها و راهکارهای زیادی را پیشنهاد داده بودند که

بسیار مناسب و مفید بودند اما باید شرایط کلاس و مدرسه و خانواده ها را نیز در نظر می گرفتم و سپس اقدام به گزینش راهکارها و روشها می نمودم.در ضمن مطالعه نمونه ها متوجه شدم که برخی راهکارها و روشها را باید حذف نمایم. برای این کار علاوه بر مطالعه منابع مکتوب، از نظر و دیدگاه همکاران عزیز و مدیر مدرسه هم بهره بردم. در جلساتی که با همکاران عزیز داشتم تلاش می کردم تا با بی طرفی ، صرفاً نظرات آنان را جویا شوم. در انتخاب راهکارها و روشها شرایطی چون زمان، مکان، امکانات، کیفیت فرهنگ خانواده ها، میزان تحصیلات اولیای دانش آموزان و... را مد نظر داشتم. آنچه بیشتر مورد انتقاد قرار می گرفت تعدد راهکارها و روشها بود و البته به ظاهر، درست و قابل قبول بود. اما باید گفت که روشها و راهکارها در بطن دروس دیگر و همزمان اجرا و عملی می شد و هیچ گونه تداخلی در تدریس واحدهای درسی ایجاد نمی کرد. در کنار این اقدامات، جلسه ای نیز با اولیای دانش آموزان گذاشتم و در زمینه راهکارها و روش ها نظر آنها را نیز جویا شدم. اولیای دانش آموزان در پیشبرد اهداف و به نتیجه رسیدن راهکارها نقش به سزایی داشتند اما به سبب آگاهی اندکو در حد توان، اعلام همکاری کردند. در نهایت به این نتیجه رسیدم که با درنظر گرفتن اهداف دروس مثل ریاضی، علوم ، هنر و... در یک برنامه ۴ماهه و به طور همزمان، راهکارهای برگزیده را اجرا نمایم.همچنین با توجه به اهمیت انگیزش های درونی، ضمن ناگزیری در استفاده از انگیزش های بیرونی تلاش کرده ام در قصه ها و نمایش ها و ... عزت نفس و اعتماد به نفس ، تعهد و مسئولیت پذیری را در دانش آموزان تقویت نمایم. در ضمن نمایش ها و قصه ها و سایر فعالیتها ، تقویت کنجکاوی، جست و جوگری و تمایل به اکتشاف را در دانش آموزان مد نظر قرار داشته ام.

ث)اجرای راه حل ها و نظارت بر آنها

در وحله نخست، یک برنامه ۴ ماهه تدوین کردم. البته، ذکر چند نکته را در اینجا ضروری می دانم. نخست اینکه، راهکارها و روشها در عرض یکدیگر قرار داشتند و نیز باید در ضمن دروس دیگر اجرا می شدند؛ دوم اینکه در فرایند اجرای همه راهکارها و روش ها از اصل تشویق به انحای مختلف – مانند دادن کارت امتیاز، تشویق های لفظی، دادن جایزه در کلاس و سر صف، معرفی بهترین ها در هر هفته و یا دو هفته در سر صف و...- و با همکاری اولیا و مدیر مدرسه بهره بردم و نکته سوم اینکه از همان آغاز، دانش آموزان را از اهداف و کیفیت برنامه ها آگاه ساختم وآنها را مصمم کردم تا برای رسیدن به اهداف، همکاری و تلاش کنیم.و اینک خلاصه ای از راهکارها و فعالیتها ذکر می شود:

۱- جملاتی زیبا و کوتاه در زمینه تلاش و موفقیت و جایگاه و اهمیت علم و مطالعه در برگه های۴A تایپ می کردم و هر هفته یکی از آنها را به دانش آموزی می دادم تا رنگ آمیزی کند و در کنار تخته سیاه نصب می کردم.

۲- یکی از جلسات دیدار با اولیا را به آموزش و آگاه سازی اولیا اختصاص دادم. به این ترتیب که از قبل موضوع را برای آنها مطرح نمودم و در روز جلسه پس از بیان نکاتی در زمینه اهمیت مطالعه و پژوهش و جایگاه واقعی آن در مساله یادگیری و پیشرفت دانش آموزان ، نظرات آنها را نیز جویا شدم. علاوه بر بیان تعریف و مفهوم پژوهش و مطالعه و شرایط لازم برای آن، به شخصیتهای بزرگ در زمینه پژوهش و مطالعه در کشورمان نیز اشاراتی کردم. همچنین، برای پی بردن به اهمیت پژوهش و مطالعه در شرایط فعلی در کشورمان اشاره کردم و با بحث و گفت و گو تلاش کردم تا اهمیت و ضرورت مساله را درک کنند. بنده در این جلسه به آنها اطمینان دادم تمام تلاش خود را به کار می گیرم که برنامه ها در حد توان مالی و تحصیلات خانواده ها باشد. ارزش و تاثیر تشویق و انواع آن

را نیز برای اولیا بیان کردم و درخواست کردم در این زمینه همت داشته باشند و راه را برای عضویت فرزندانشان در کتابخانه عمومی شهر هموار سازند. همچنین قرار براین شد هرماه یک بار جلسه ای در این خصوص برگزار شود تا به صورت گروهی در جریان کار قرار گیرند.

۳- همزمان و در زمان تدریس روشهای مطالعه و پژوهش ساده را برای دانش آموزان توضیح می دادم. از آنها می خواستم در زنگهای و اوقات فراغت، سوالات خود را در این زمینه بپرسند. دانش آموزان می توانستند در منزل ، به هنگام مواجه شدن با مشکلاتی در زمینه پژوهش و تحقیق با بنده تماس بگیرند و مشکل خود را مطرح نمایند. همچنین، پس از توضیح هر موضوع در کلاس درس، خلاصه ای از مباحث را در یک برگه و تایپ شده به دانش آموزان می دادم تا در منزل به آن رجوع کنند. موضوعاتی که در این مباحث مطرح می شد عبارت بودند از: مصاحبه و روشها و شرایط آن، مشاهده و انواع و روشهای آن، روش تحقیق کتابخانه ای و یا اینترنتی.این روشها، ساده و در سطح دانش آموزان پایه هفتم متوسطه اول بودند و هدف ما آشنایی با روشها و اصول ساده این مهارتها بود. در فرایند اجرای کار، نمونه هایی را که خود انجام داده بودم و یا از منابع دیگر اخذ کرده بودم ارائه می کردم تا به صورت عملی با این مهارتها آشنا شوند.

۴- راهکار مهم دیگر که از همان ابتدا و همزمان با فعایتهای دیگر انجام شد، خلاصه نویسی بود. این فعالیت در مراحل بعدی می توانست بسیار سودمند واقع شود. گاهی اوقات منبع را دانش آموزان انتخاب می کردند و پس از تایید بنده، کتاب را خوانده و خلاصه نویسی می کردند. البته روش های خلاصه نویسی را از پیش برای دانش آموزان توضیح می دادم. این فعالیتها در واقع در تکمیل دروس دیگر بود. برای نمونه، پس از تدریس درس «تصمیم گیری»، «طلای سیاه» و... در مطالعات اجتماعی، کتابی در این زمینه تهیه می کردند و پس از مطالعه، خلاصه کرده و در زنگ همان درس ، ارائه می دادند. به جای کتاب می توانستند از مقاله های ساده و اینترنتی نیز البته پس از تایید معلم استفاده نمایند.

۵- یکی دیگر از فعالیتها درک مطلب بود. متن یک داستان و یا متن ادبی را به تعداد دانش آموزان آماده کرده و در پایان، چند پرسش مطرح می کردم. دانش آموزان پس از مطالعه دقیق آن در زمان درس، باید به پرسش ها جواب می دادند. این مساله باعث تقویت تفکر و استدلال و تمرکز دانش آموزان می شد و از آن استقبال می کردند.

۶- دیگر از فعالیتها انجام یک تحقیق با روش مصاحبه و پرسشنامه بود. چنانکه پیش از این گفته شد روش های مذکور همزمان برای دانش آموزان توضیح داده می شد. چند موضوع برای تحقیق ارائه شد و دانش آموزان به توافق رسیدند که یکی از آنها را انتخاب کنند. موضوع تحقیقیکه دانش آموزان انتخاب کردند این بود: تاثیر استفاده از بازی های رایانه ای و ویدئویی در کم شدن مطالعه وانجام تکالیف. این فعالیت در طول یک ماه دنبال می شد. ابتدا با کمک دانش آموزان، اهداف و سوالاتی که باید در حین تحقیق جواب داده می شد طراحی شد و سپس دانش آموزان در گروه های ۵نفره شروع به پژوهش کردند.بنده در جریان کار آنها قرار داشتم و راهنمایی های لازم را انجام می دادم. گروه ها پس از انجام هر مرحله نتیجه را گزارش می کردند و بنده نیز با توضیحات و راهنمایی های لازم آنها را به مرحله دیگر هدایت می کردم. این فعایت، علاوه بر اینکه موجب آشنایی دانش آموزان با روش تحقیق و پژوهش شد، موجب گشت تا دانش آموزان در انجام بازی های رایانه ای و ویدئویی تجدید نظر کنند و زمان اندکی را به انجام این بازی ها صرف کنند. از طرفی دیگر در انتخاب بازی ها نیز دقت و مشورت کنند.

مرحله سوم: گردآوری شواهد ۲

الف)شرح و توضیح تغییرات ایجادشده و وضعیت مطلوب

در این بخش از نظر همکاران، مدیر مدرسه، اولیای دانش آموزان و خوددانش آموزان استفاده کردم. همچنین رفتار و آثار دانش آموزان را مورد بررسی و مشاهده قرار دادم. همکاران، مدیر مدرسه ، اولیا و دانش آموزان به تغییرات ایجاد شده در دانش آموزان اقرار می کردند. در دانش آموزان، تغییرات قابل ملاحظه ای از نظر روحی و روانی ایجاد شده بود. دانش آموزان فعالیتها را با انگیزه بالا و رعایت اصول انجام می دادند. از فعایتهایی که نیازمند پژوهش و مطالعه و تحقیق بود استقبال می کردند و از طرفی دیگر به خرید کتاب اهمیت زیادی می دادند .

ب)ارزیابی بعد از اجرای طرح (نقاط قوت)

مشاهدات نشان می داد که دانش آموزان با انگیزه بالایی فعالیتهای مطالعه و کتابخوانی را انجام می دهند. اولیای دانش آموزان ابراز رضایت و خوشحالی می کردند که فرزندانشان به مطالعه و انجام فعالیتها علاقه مند شده اند. همچنین اقرار می کردند که فرزندانشان نسبت به سال پیش از تمرکز بیشتری برخوردارند و نیز زمان اندکی را صرف بازی های رایانه ای و ویدئویی می کنند. دانش آموزان در سخن گفتن و برخورد با مسایل، دقت و حساسیت قابل توجهی داشتند. فعالیتهایی که دانش آموزان برای دروس مختلف انجام می دادند با رعایت اصول و منظم بودند. دانش آموزان آنچه را که می نوشتند می فهمیدند و در مورد آن سخن می گفتند. در نقد و بررسی آثار و مباحث کلاسی شرکت فعال داشتند و قواعد نقد و فعالیت های گروهی را رعایت می کردند. دانش آموزان، احساس کفایت بیشتری در خود داشتند. تمرکز، توجه، پشتکار، علاقه و هشیاری آنها افزایش یافته بود.

نقاط ضعف :

کمبود امکانات کتاب خانه ای در مدارس از مهمترین مشکلات این طرح بود .

نتیجه گیری و پیشنهادات (ارائه گزارش نهایی)

اهمیت و جایگاه پژوهش و تحقیق بر همگان، روشن و آشکار است. در آیات و روایات اسلامی نیز ، بارها و به انحای مختلف به ارزش و اهمیت مطالعه، تفکر و تحقیق اشاره شده است. تاریخ نشان می دهد که تحول و پیشرفتی در زمینه های مختلف عملی و دینی مرهون افراد فاضل ، دانشمند ، اهل تحقیق و پژوهش بوده است که زندگی گرانبهای خود را در این راه علم و دانش بذل و ایثار کرده اند. و اکنون که علم و دانش با سرعت فوق العاده ای در پیشرفت و تحول است نیاز به افراد اهل پژوهش و مطالعه، ضرورت بیشتری یافته است. این مهم نیازمند شرایط و اقداماتی است که از جمله آنها می توان به آشنایی معلمان با روش های پژوهش و مطالعه و با روش های نوین تدریس، همکاری و همدلی معلمان عزیز با یکدیگر در مدرسه، آگاه سازی و آموزش اولیای دانش آموزان، ایجاد و تهیه کتابخانه و کتابهای مناسب و فراهم کردن فضای لازم و مناسب برای مطالعه در مدرسه، برگزاری مسابقات کتابخوانی و اهمیت دادن به آن ، تشویق دانش آموزان برای انجام پژوهش و مطالعه به انحای مختلف و... اشاره کرد. در این تحقیق ساده ای که انجام دادم متوجه اشتیاق و استعداد فوق العاده دانش آموزان به مساله تحقیق و مطالعه شدم. بنده متوجه شدم، اگر دانش آموزان در انجام تحقیق و مطالعه، کوتاهی می کنند دلیل بر ناتوانی آنها در این زمینه نیست، بلکه علت آن اهمیت ندادن معلمان و والدین به این مساله است. از اینکه دانش آموزان می توانستند با رعایت روش ها و اصول تحقیق و مطالعه، فعالیتها و تکالیف خود را به زیبایی انجام

دهند لذت می بردم و آنها نیز از این روند خرسند بودند. دیدگاه و بینش آنها و درنتیجه گفتار و رفتار آنها نیز تغییر قابل ملاحظه ای کرده بود. دانش آموزان در سخن گفتن ، تفکر و اندیشه می کردند و به مسایل پیرامون با نگاهی موشکافانه و تیزبینانه می نگریستند. دوست داشتند در مورد مسایلی که در کتابهای درسی و در ضمن تدریس با آنها برخورد می کردند به تحقیق و مطالعه بپردازند و یافته های خود را برای دیگران نیز بیان نمایند. بنده اعتراف می کنم با همه ی مطالعاتی که داشته ام و دارم، از این دانش آموزان ، درس های تازه ای آموختم و بر خود واجب دیدم ان شاء الله، در سالهای آینده با مطالعه و انگیزه بیشتری در زمینه آموزش روشهای مطالعه و تحقیق و پرورش دانش آموزان متفکّر و پژوهشگر قدم بردارم و البته باید خود نیز به عنوان یک معلم، اهل تحقیق و مطالعه باشم چراکه :

ذات نایافته از هستی، بخش کی تواند که بود هستی بخش؟

منابع

۱- آقازاده، محرم؛ راهنمای روشهای نوین تدریس، نشر آییژ، چاپ سوم ۱۳۸۶

۲- احیای نقش راهنمایی و مشاوره ای معلمان؛ گروه مولفان: زیر نظر سید مختار موسوی؛ انتشارت تزکیه ، تهران، ۱۳۸۲

۳- پژوهش در کلاس درس، دیوید هاپکینز، ترجمه وفایی و مرعشی، انتشارات دفتر پژوهش های فرهنگی، چاپ اول، ۱۳۸۴

۴.استاد علیخانی ، جزوه دانشگاه فرهنگیان ، زمستان ۱۴۰۳

۵- ژان پیاژه،گفتگوی آزاد،کلود برنگیه، ترجمه محمود منصور و دادستان، چاپ دریا،۱۳۵۸،ص۱۳۷

۶- سنه، افسانه و آقازاده، محرم؛ فرهنگ مطالعه و پژوهش، موسسه فرهنگی منادی تربیت، چاپ دوم۱۳۸۰

۷- شجری، رضا؛ ادبیات کودکان در ایران، چاپ شریف، نوبت اول۱۳۸۴.

۸- شعاری نژاد، علی اکبر ؛ فلسفه جدید تربیت ، تهران ، اطلاعات ، ۱۳۸۸

۹- شکوهی ، غلامحسین؛ مبانی و اصول آموزش و پرورش؛ مشهد ، به نشر، چاپ۲۷، ۱۳۸۵

۱۰- قاسمی پویا،اقبال؛ راهنمای عملی پژوهش در عمل،تهران؛ وزارت آموزش و پرورش، پژوهشکده تعلیم و تربیت،۱۳۸۰.

۱۱- قاسمی پویا، اقبال، راهنمای معلم پژوهنده،تهران،لوح زرین ،۱۳۸۲.